

Mély-ég objektumok

2005 novembere távolról sem volt nevezhető az amatőrök hónapjának, szerencsétlenségünkre az időjárás nem kedvezett az észleléseknek. Ennek megfelelően sajnos elég kevés észlelést kaptunk. Ezért az eddig beküldött megfigyeléseket a decemberi észlelésekkel összevonva fogjuk megjelentetni a februári Meteorban.

Ezúttal szeretnénk megkérni megfigyelőinket a „standard” beküldési adatlap használatára. Aki eddig nem ezen küldte be észleléseit, kérjük, ezentúl ezt használja. Kérésre bárkinek küldünk postai úton belőle.

Emellett felhívnánk a figyelmet internetes levelező-listánkra (galaxis@mcse.hu), amelyen a mély-ég észlelésekkel kapcsolatos tapasztalatainkat osztjuk meg egymással.

Kárpótlásul néhány klasszikus mély-eges adomával szeretnénk felvidítani észlelőinket a következő kis irománnyal, illeszkedve a közelgő farsangi hangulathoz.

Igazi mély-ég megfigyelő vagy, ha...

1997 év végén egy internetes fórumon jelent meg a fenti félmondat, azzal a kéréssel, hogy az amatőr csillagászok fejezzék be a mondatot. Az évek során a következő válaszok merültek fel (a teljesség igénye nélkül).

Onnan tudod, hogy igazi mély-ég megfigyelő vagy, ha...

- úgy gondolod, hogy a Hold egy csomó bosszúság forrása
- szerinted a Jupiter már fényszennyezésnek számít
- ezt gondolod a meteorokról is...
- sőt, a Tejútról is...
- távoli galaxisok III zónáira úgy gondolsz, mint lehetséges észlelési célpontokra
- időd nagy részét azzal töltöd, hogy olyan objektumokat keresel vagy nézel, amiket alig látsz
- azt élvezed, ha halovány pacákat nézhetsz a lehető legkisebb távcsövekkel
- azt élvezed, ha halovány pacákat nézhetsz a lehető legnagyobb távcsövekkel
- nem vagy biztos abban, hogy a Naprendszer része a Világegyetemnek
- csodálkozol, hogy van olyan, akinek szüksége van még észlelőlámpára a térképek olvasásához
- emlékezetből meg tudnád csinálni a Messier-maratont – ha egyáltalán érdekelnének még „a messierek”
- minden földrengésre úgy tekintesz, mint lehetőség egy közeljövőbeli sötét eges csillagpartira
- úgy gondolod, hogy az M13 tönkretette a szemed sötétadaptációját
- üdvözlöd az áramszüneteket, de csak akkor, ha tiszta, holdtalan éjjelre esnek

- az M42-t legutoljára észleled, mert tényleg tönkreteszi a sötétadaptációd

- az új autó kiválasztását a távcsöved mérete határozza meg

- Arp nem egy furcsa szó, hanem kedvenc galaxis-katalógusod névadója

- azzal provokárod a barátaidat, hogy „csináljunk valami örülséget” felkiáltással mélyég objektumokra vadászol nyamvadt teliholdas estéken, mivel már annyira ki vagy éhezve a halvány fotonokra

- roppant bosszantónak talárod a sarki fényeket, mert lerontják az ég kontrasztját és tönkreteszik a sötétadaptációd

- az ideális észlelőhelyedhez már oxigénpalack kell

- az ideális távcsöved már mozdíthatatlan lenne

- Ausztráliába utazol, hogy elolvassd a csillagtérképed a Tejút fényénél

- két hónapos utat tervezel Ausztráliába és az egészet a kontinens közepén, a sivatagban töltöd, hogy minden déli mély-eget leésszelj

- egy ígéretes randi helyett inkább észlelsz

- bizonyos okokból mindig depressziós vagy, ha a havonta esedékes „nehéz napok” (telihold) eljönnek

- panaszkodsz, hogy nem látod a halvány objektumokat, mert az állatövi fény túl erős

- fel akarod robbantani a Napot, hogy csökkenjen a fényszennyezés

- tényleg tudod, hogyan kell használni az osztott köröket...

- ...de nem használod őket, mert csillagról csillagra ugrálni semmiség egy 18 magnis pacához

- tényleg használod az Uranometriát és fejből tudod az oldalszámokat, mit hol találsz

- gyakori, hogy nem értesz egyet Burnham köteteivel, és komolyan fontolgatod, hogy kiadod a saját „észlelési útmutatódat”

- semmilyen értelmet nem látsz a Telrad használatában

- a keresőd nagyobb 8 centisnél

- komolyan fontolgatod, hogy elkezdesz egy műholdak elleni kampányt

- megdöbbsz, hogy milyen fényes is egy vörös észlelőlámpa

- tízszer fordulsz egy legelőn távcsőalkatrészeket cipelve, anélkül, hogy akár egyszer is téhenlepénybe lépnél, pedig az egyetlen világításod a Tejút pislákoló fénye

- napszemüveget viselsz teliholdas időszakokban

- napszűrőt viselsz teliholdas időszakokban

- az autód belső világítása vörösre van festve

- minden berendezéseden lefested vörös körömlakkal a LED-eket

- minden berendezésedből eltávolítod a LED-eket, mert lerontják a sötétadaptációt
- infravörös érzékelőlámpát használsz
- egyfolytában arra gondolsz, hogy milyen jó sötét lenne, ha nem lennének csillagok
- kicserélteted a szemlencséidet két f/0,8-as, olajréses, apokromatikus triplettre
- arra gondolsz, mekkora lenne a bírság a közeli közvilágítás szétveréséért
- azon gondolkodsz, hogyan is zúzd szét a közeli közvilágítást anélkül, hogy elkapnának
- rajtakap a rendőrség, amint utcai lámpaoszlopokra mászol, hogy kicsavard az izókat
- áthívod a szomszédokat egy kis nézelődésre – így legalább tudják, hogy le kell kapcsolniuk a verandán a villanyt
- tudsz beszélni érzékelőlámpával a szádban
- ... és meg is értesz másokat, amint érzékelőlámpával a szájukban beszélnek
- NGC katalógusszámokat tetováltatsz a felkarodra
- a gyerekeid mély-ég objektumokról vannak elnevezve
- hogy a házastársi kommunikációt javítsd, veszel a feleségednek egy nagy Dobson és összehasonlítókat az észleléseket
- feleséged a fényképét teszi kedvenc csillagatlászaidba, hogy emlékeztessen rá, hogyan is néz ki
- az OBAFGKM betűsorozat természetesebbnek tűnik, mint az ABCDEF
- a sarkkörön túlra utazol az igazán hosszú éjszakákért
- várod azt az éjszakát, amikor az éléről látszó spirálisokra 45 fokban lehet rálátni
- reggelire fánkot kérsz, de csak akkor jössz rá, hogy tulajdonképpen nem is fekdültél még le
- a fánkos tátra csak úgy gondolsz, mint egy rakás M57-re
- az egyik fánkban el is kezded keresni a központi csillagot
- ... és hamarosan meg is találsz
- ha meglátod a Sex betűket, már csak a Szeptáns csillagképre tudsz gondolni
- azt az időt várod, amikor a Tejút egész éjszaka végig a horizont alatt marad
- egy 20 centis f/6-os tükröt látva arra gondolsz: „milyen jó kis keresőt lehetne belőle csinálni a nagy Dobsonomra”
- 200 km-t vezetesz egy távoli észlelőhelyre szakadó esőben, és egész éjszaka ott vársz, hogy hátha kiderül
- a sötétadaptációd úgy becsülöd, hogy milyen jól látszik az M13 szabad szemmel
- a „sekély-ég” megfigyelőket megpróbálsz meggyőzni, hogy az üstökösök és a kisbolygók sokkal érdekesebbek, mint a bolygók
- asztrófotó gyűjteményed többet nyom a mérlegen, mint te
- arra gondolsz, hogy csinálsz egy nagy binoklit két 25 centis Dobsonból
- azt fontolgatod, hogy megvásárolod a környező épületeket, hogy aztán később a földig romboltasd azokat
- azt gondolod, hogy a távcsövek vásárlása adókedvezményel kellene hogy járjon, mint vallási célokból történő beruházás
- leszoktál a dohányzásról, de nem azért, mert káros az egészségre, hanem mert árt az éjszakai látásodnak
- OIII szűrőből készült a kontaktlencséd

- ... de enélkül is látod az extragalaxisok planetáris ködjeit

- fejből tudod az okulárjaiddal elérhető látómezőket és nagyításokat a valaha készült összes távcsővel

- elvász a feleségedtől, mivel túl sok figyelmet elvonja éjszaka

- arra spórolsz, hogy fellöved a saját távcsőved az úrbe

- bevágod a Palomar Sky Survey-t, mert az jó keresőterkép

- megpróbálsz gravitációs lencsét használni, hogy távoli objektumokat pillantass meg

- vizuálisan azonosítod a kvazárok vöröseltolódását

- észlelni próbálsz galaxisokat más galaxisok spirálkarjain keresztül

- nincs CCD-kamerád, mivel a számítógép képernyője tönkreteszi a sötétadaptációt, és „különb is, sokkal jobban néz ki vizuálisan”

- a szemedben csak pálcikák vannak

- a pupilláid mindig nagyobbak 7 mm-nél

- a káros reflexiók elkerülése érdekében lefested magad feketére

- a káros reflexiók elkerülése érdekében mindent lefestesz feketére 200 km-es körzetben

- arról ábrándozol, hogy az egész világot lefested feketére

- egy 95%-os reflexiójú tükör már nem elég jó

- a termális turbulenciák elkerülése érdekében a környezetet folyékony nitrogénnel hűtöd

- csinálsz egy szkafandert, hogy magadat is lehűtsd folyékony nitrogénnel

- elfelejtetted, hogyan néz ki a világ körülötted nappal

- elfelejtetted, hogyan néz ki a világ körülötted éjjel, mert mindig csak felfelé nézel

- tapasztalatból tudod a galaktikus cefeidák periódusait

- egy csomó új üstököst fedeztél fel, de túl elfoglalt vagy ahhoz, hogy bejelentsd őket

- lefekszel aludni, ha a szabadszemes hmg rosszabb 7-nél

- azt állítod, hogy láttad a Stephan-kvintettet távcső nélkül

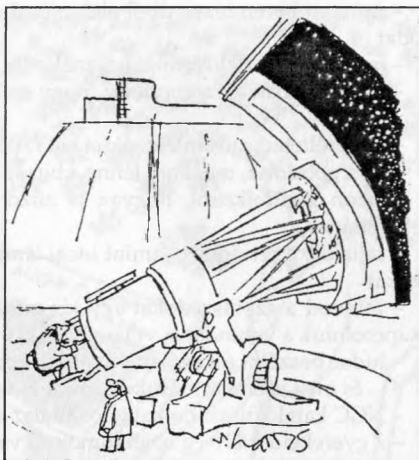
- túl fényesnek találod a Plútót egy 10 centis lencsével nézve

- csak akkor nézel meg valamit, ha legfeljebb 5 fokra van a zenittől

- tökéletesen tudsz objektumokat követni a Dobsonoddal 700x-os nagyítással...

- ... persze egy ujjal

- úgy gondolsz, hogy a távcső a családod része.

Lássuk csak, hol is hagytuk abba? Egymilliárd-hatvankétmillió-harminckétezernégyszáztizenhárom, egymilliárd-hatvankétmillió-harminckétezernégyszáztizennégy...

(Forrás: <http://www.astronomyguru.com/dso.htm>, fordította: Székely Péter)